

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

OPPIMISEN TUKI AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA

19.12.2023 AMMATILISEN KOULUTUKSEN SEURANTARYHMÄ

Oppimisen tuki HO-kirjaukset

- Tavoitteena on selkeyttää oppimisen tukea ja yhtenäistää oppimisen tuen ketju varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.
- Varhaisella puuttumisella ehkäistään ongelmia, jotka käyvät kalliiksi sekä inhimillisesti että taloudellisesti.
- Hallitus vahvistaa oppilaanohjausta kaikilla koulutusasteilla huomioiden erityisesti jatko-opinnot ja työllistymisen.
- Oppilas- ja opiskelijahuollolla on keskeinen rooli lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa.
- Koulutuksen keskeyttämistä toisella asteella vähennetään määrätietoisesti.
- Varmistetaan, että jokainen opiskelija saa lain edellyttämät henkilökohtaiset suunnitelmat.
- Ammatillisessa koulutuksessa hallitus turvaa riittävän lähiopetuksen määrän.
- Turvataan erityisesti oppivelvollisuuskoulutuksessa olevien ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden oikeus riittävään lähiopetuksen määrään, työpaikkaohjaamiseen sekä tarvittavaan oppimisen tukeen.

Valmistelun suuntaviivat

- Valmistellaan esitys, jolla säädettäisiin oppimisen tuesta lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa mahdollisemman selkeästi ja yhteneväisesti.
- Oppimisen tuella tarkoitetaan hyvin laajaa kokonaisuutta, jonka muodostavat tukiopetus, erityisopetus, opinto-ohjaus ja hyvinvointia tukevat toimet.
- Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden oikeudesta tukiopetukseen ja erityisopetukseen säädettäisiin yhtenevästi.
- Tuen muotojen määrittelyssä otettaisiin huomioon koulutusten erityispiirteet.
- Esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen muutoksista ei ole vielä tietoa, mutta esitettyjen muutosten arvioidaan selkeyttävän ja yhdenmukaistavan oppimisen tukea myös suhteessa esi- ja perusopetukseen sekä käsitteiden että oppilaiden ohjautumisen näkökulmasta toisen asteen koulutukseen.

Ammatillisen koulutuksen laissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta tukiopetukseen

- Pääpaino oppimisen tuen järjestelmän kehittämisessä olisi ennaltaehkäisevässä tukiopetuksessa.
- Tukiopetus toteutettaisiin matalan kynnyksen tukena ja sitä tulisi olla opiskelijoille saatavissa riittävästi, oikea-aikaisesti ja laadultaan sellaisena, että se edistäisi opiskelijoiden osaamista, osaamisen osoittamista näytöissä, valmistumista, työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä sekä hyvinvointia.
- Tukiopetuksesta säädettäessä kumottaisiin ammatillisen koulutuksen säännös oppimisvalmiuksia tukevista opinnoista (OPVA-opinnot). Selvitysten perusteella koulutuksen järjestäjät ovat kokeneet OPVA -opinnot monimutkaisena ja haasteellisena koulutuksen järjestämisen näkökulmasta ja opintojen rahoituksen määräytymisen perusteista.

Ammatillisen koulutuksen laissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta tukiopetukseen

- Tukiopetuksella tarkoitettaisiin opiskelijan tarvitsemaa lisäopetusta, ohjausta ja tukea, jota hän tarvitsee tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi.
- Opiskelijalla, jolla on vaikeuksia oppimisessaan ja koulutuksen suorittamisessa, olisi oikeus saada tukiopetusta muun opetuksen ja ohjauksen ohessa.
- Tukiopetusta voitaisiin antaa opiskelijalle, joka olisi jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai tarvitsisi muusta syystä lisäopetusta ja ohjausta tutkinnon tai koulutuksen suorittamiseksi.
- Tukiopetusta voitaisiin antaa myös opiskelutaitojen vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi.
- Tukiopetukseen voisi sisältyä myös kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen tutkintoon liittyvässä suomen- tai ruotsinkielen sanastossa tai ammattiin liittyvässä kielen käytön tavoissa. Kielitaidon vahvistamisen tulisi aina liittyä suoritettavaan tutkintoon eikä koulutusta saisi käyttää peruskielitaidon opettamiseen.

Ammatillisen koulutuksen laissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta tukiopetukseen

- Tukiopetusta voitaisiin järjestää joustavasti ammatillisen tutkintokoulutuksen rinnalla koko koulutuksen ajan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Tukiopetus kirjattaisiin henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaan.
- Tukiopetuksena voitaisiin järjestää myös erityisopettajan antamaa osa-aikaista erityistä tukea. Erityisopettaja myös auttaisi konsultoinnillaan tarvittaessa muita opettajia ottamaan huomioon opetuksessa ja ohjauksessa opiskelijan tuen tarpeet. Oppimisvaikeuksien lisäksi opiskelijoilla voisi olla erinäisiä arjenhallintaan ja elämäntilanteeseen liittyviä vaikeuksia, jotka edellyttävät erilaisia tukitoimia, mutta ei kuitenkaan sellaista pitkäaikaista tai säännöllistä erityisopetuksen tarvetta, joka oikeuttaisi opiskelijaa saamaan erityisopetusta.
- Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tuen tarpeet otettaisiin huomioon henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laadinnassa, toimeenpanossa, seurannassa ja arvioinnissa. Tukiopetuksen osana annettavasta erityisestä tuesta ei tehtäisi erityisopetuksen järjestämisen päätöstä. Tukiopetusta voitaisiin järjestää opiskelijoille aiempaa monipuolisemmin, joustavammin ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen tutkintokoulutuksen rinnalla koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ammatillisen koulutuksen laissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta erityisopetukseen

- Ammatillisen koulutuksen lainsäädännössä oleva erityisen tuen säännös kumottaisiin ja tilalle esitettäisiin säännös erityisopetusta.
- Opiskelijalla olisi oikeus erityisopetukseen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden vastaavien syiden vuoksi säännöllistä ja pitkäaikaista erityisopetusta tutkinnon tai koulutuksen mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi eikä tukiopeus olisi riittävää opiskelijan tuen tarpeiden kannalta. Oppimisvaikeuksien syynä voisi olla edelleen vammasta, sairaudesta tai vastaavasta syystä johtuvat oppimisvaikeudet, joihin voitaisiin vastata erityisopetuksen keinoin.
- Erityisopetuksella tarkoitettaisiin erityisopettajan antamaa opetusta ja ohjausta sekä erityisopettajan konsultaation perustuvaa muuta opetusta ja ohjausta, jota antaisi muu opetushenkilöstö. Erityisopetusta voitaisiin järjestää opiskelijan tarpeiden mukaisesti erityisopetuksena, ohjauksena ja tukena monipuolisin ja vaihtelevien menetelmin koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla (ml. tarvittaessa pienryhmäopetus).
- Koulutuksen järjestäjä päättäisi opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Erityisopetuksen päätökseen voisi hakea oikaisua.

Ammatillisen koulutuksen laissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta erityisopetukseen

- Muutoksen tavoitteena olisi vahvistaa opiskelijan erityisopettajalta saamaa erityisopetusta ja erityisopetuksen kohdentamista aiempaa paremmin opiskelijoille, joilla on myös laajempia kuin vain hyvin kapea-alaisia oppimisvaikeuksia (erityisiä oppimisvaikeuksia, esim. lukivaikeudet vrt. laaja-alaiset oppimisvaikeudet, esim. neuropsykiatriset vaikeudet).
- Opiskelijan tarvitsema erityisopetuksen tarve, suunnitellut tukitoimet ja erityisjärjestelyt kirjattaisiin henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelmaan tutkinnon osittain, jota päivittäisiin säännöllisesti. Erityisesti kiinnitettäisiin huomiota tukitoimien ja erityisjärjestelyjen toteutumisen seurataan ja arviointiin, tukitoimien vaikuttavuuteen. Lisäksi varmistettaisiin opiskelijan tarvitsema erityisopetus työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.
- Lukiokoulutuksen voimassa olevassa lainsäädännössä säädetään erityisopetuksesta.

Ammatillisen koulutuksen laissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta erityisopetukseen

- Ammatillisten koulutuksen järjestäjien erityisopetuksen osaamista tulisi vahvistaa erityisopetuksen osalta niin, että opiskelijat saisivat tarvitsemansa tuen tutkintokoulutuksen rinnalla.
- Opiskelijoiden tuen tarpeet tunnistetaan aiempaa paremmin ja tuen tarpeen kirjo on moninaistunut, joka edellyttää niihin vastaamista aiempaa joustavammin jo varhaisessa vaiheessa.
- Erityisopetus tulisi järjestää ensisijaisesti ammatillisen koulutuksen järjestäjän toimintana ja vain vaativan erityisen tuen tarpeessa olevien vammaisten opiskelijoiden koulutus järjestetään ammatillisissa erityisoppilaitoksissa. Selkeytetään näiden opiskelijoiden valintakriteereitä.

Muuta huomioitavaa

- Opiskelijoiden ohjauksessa kiinnitettäisiin huomiota koulutusten nivelvaiheisiin ja siirtymiin perusopetuksesta toiselle asteelle. Tukea tarvitsevien opiskelijoiden opinto-ohjaukseen ja koulutusvalintoihin liittyvää osaamista vahvistettaisiin koulutusten asettamat vaatimukset ja erityispiirteet huomioon ottaen (mm. yksilöllistettyjen arvosanojen merkitys ja sora-lainsäädäntö). Ohjauksen säännöksiä tarkennetaan tarvittaessa.
- Oppimisen tuessa keskeistä olisi opiskelijoiden tuen tarpeiden tunnistaminen ja tukitoimien systemaattinen suunnittelu, seuranta ja arviointi osana henkilökohtaista suunnitelmaa. Erityisesti kiinnitettäisiin huomiota suunniteltujen tukitoimien toteutumiseen ja opiskelijan saamiin vaikuttaviin tukitoimiin.
- Ammatillisessa koulutuksessa erityisesti oppivelvollisten opiskelijoiden kohdalla keskityttäisiin henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmassa opiskelijan vahvuuksien sekä tuen ja ohjauksen tarpeiden huomioon ottamiseen, opiskelijan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimiseen sekä opintojen sujumisen seurantaan ja tarvittaessa varhaiseen puuttumiseen.
- Myös opintojen alkuvaiheen ryhmäytymisen ja koulutuksen alkuvaiheen vahva tuki oppivelvollisilla vahvistaa koulutukseen sitoutumista ja ennaltaehkäisee keskeyttämissiä.

Rahoitus ja aikataulu

- Hallitus on päättänyt ammatillisen koulutuksen pysyvästä oppimisen tuen rahoituksesta vuodesta 2025 alkaen 10 miljoonaa euroa.
- Hallituksen esitys on tarkoitus antaa syksyllä 2024 ja lainsäädäntöä koskevat muutokset tulisivat voimaan vuoden 2025 alusta.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Kiitos!

